

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ – 4101-027-04/2014
P/14/027

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/027 Wykonywanie zadań oświatowych przez jednostki samorządu terytorialnego
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	1. Kazimierz Ramocki główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91548 z dnia 29.10.2014 r. 2. Urszula Dziedzic główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91588 z dnia 9.01.2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1 – 4)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Tarnobrzeg , 39-400 Tarnobrzeg, ul. T. Kościuszki 32. (w dalszej treści – Urząd).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grzegorz Kielb – Prezydent Miasta Tarnobrzeg od dnia 30 listopada 2014 r., poprzednio Prezydentem Miasta był Norbert Mastalerz. (dowód; akta kontroli str. 5 - 6)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Gmina zapewniła szkołom i placówkom oświatowym warunki niezbędne do realizacji zadań statutowych. W kontrolowanym okresie na wydatki w oświacie przeznaczono kwotę 192.688 tys. zł. Środki otrzymane w ramach części oświatowej subwencji ogólnej stanowiły kwotę 97.712 tys. zł, i pokrywały 50,7 % wydatków oświatowych. Pozostałe wydatki Gmina pokrywała z otrzymanych dotacji, środków europejskich oraz środków własnych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

1. Zaplanowania w budżecie Gminy w latach 2011-2012, wydatków na doskonalenie zawodowe nauczycieli w kwotach niższych, niż 1 % planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli. Stanowiło to naruszenie art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. *Karta Nauczyciela*².
2. Niezapewnienia do końca roku 2014, wszystkim dzieciom z klas pierwszych w Szkole Podstawowej nr 4 mebli szkolnych spełniających warunki w zakresie ergonomii. Naruszono w ten sposób § 9 ust. 2 rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w *sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*³.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

² Dz. U. z 2014 r. poz. 191, j. t.

³ (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.)

NIK zwraca uwagę, iż w Szkole Podstawowej nr 4 nie zapewniono do końca roku 2014 osobnego komputera każdemu uczniowi klas I-III podczas zajęć. Nie spełniono w ten sposób, warunku określonego w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół⁴ zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie podstawy programowej”.

Ponadto mimo możliwości określonych w art. 90 ust. 3e ustawy o systemie oświaty, Gmina w latach objętych kontrolą nie przeprowadzała kontroli prawidłowości wykorzystania dotacji przyznanych szkołom i placówkom, którym udzielono takich dotacji. Kontrole w tym zakresie zostały zaplanowane dopiero na 2015 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zapewnienie szkołom i placówkom oświatowym warunków do realizacji zadań statutowych

Opis stanu
faktycznego

Gmina Tarnobrzeg – Miasto na prawach powiatu (w dalszej treści Gmina lub Miasto), w roku szkolnym 2014/2015 prowadziła:

- 14 - przedszkoli, w tym jedno przedszkole integracyjne,
- 8 – szkół podstawowych, w tym w jedna ze szkół z oddziałami integracyjnymi,
- 3 gimnazja.

Do 54 oddziałów przedszkolnych uczęszczało łącznie 1.226 uczniów/przedszkolaków, tj. 22,7 średnio w oddziale.

Do 115 oddziałów w szkołach podstawowych uczęszczało łącznie 2.473 uczniów, tj. 21,5 średnio w oddziale.

Do 49 oddziałów gimnazjalnych uczęszczało łącznie 1.154 uczniów, tj. 23,6 średnio w oddziale.

W Tarnobrzegu poza ww. placówkami funkcjonował Zespół Szkół Specjalnych (szkoła podstawowa, gimnazjum i szkoła podstawowa dla pracujących). Prowadzenie i nadzór nad przedmiotowym zespołem Miasto realizowało w ramach ustawowych zadań własnych powiatu.

Poza ww. szkołami i przedszkolami prowadzonymi przez Gminę, na terenie Tarnobrzega funkcjonowały placówki oświatowe dotowane przez Gminę, tj.:

- 4 – przedszkola,
- 3 – szkoły podstawowe,
- 3 – gimnazja.

(dowód: akta kontroli str. 492 - 495)

W dniu 29 listopada 2012 r. Rada Miasta Tarnobrzega podjęła uchwałę w sprawie utworzenia jednostki organizacyjnej pod nazwą Miejski Oświatowy Zespół Ekonomiczny w Tarnobrzegu (w dalszej treści MOZE).

(dowód: akta kontroli str.496 - 501)

1.1 Diagnozowanie potrzeb edukacyjnych

⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 977 ze zm.

1.1.1 Strategia Rozwoju Miasta Tarnobrzega na lata 2014 – 2020 - załącznik do uchwały Rady Miasta Nr LIII/669/2014, z dnia 9 stycznia 2014 r. – w części poświęconej Oświacie i edukacji przedstawiała aktualną diagnozę w przedmiotowym zakresie, poprzedzoną analizą demograficzną Miasta. Przedstawiono podstawowe - aktualne na czas sporządzania analizy – wskaźniki oświatowe, w tym dostępność obiektów sportowych w szkołach. Zaprezentowano trendy zmian w oświacie i edukacji od 2002 r. do 2012 r.

Jednym z celów operacyjnych ww. strategii, to m. in. – *poprawa jakości i dostępności usług edukacyjnych*.

Kierunki działań, umożliwiające realizację celu operacyjnego, to przykładowo: modernizacja i rozwój infrastruktury dydaktycznej, wyposażenie szkół i placówek, stosowanie technologii informacyjnych, cyfryzacja szkół, poprawa dostępności i jakości usług edukacyjnych, w tym szczególnie edukacji przedszkolnej.

W poprzedniej strategii rozwoju Miasta – na lata 2007 – 2013 - w zbiorze zadań programowych zdefiniowanym jako *Poprawa sytuacji w kulturze, oświacie i sporcie*, podano jeden punkt dotyczący bezpośrednio zadań związanych z oświatą, tj. *Budowa hali sportowej przy Zespole Szkół nr 1* (zespół szkół ponadgimnazjalnych prowadzony przez Miasto w ramach zadań własnych powiatu).

(dowód: akta kontroli str. 502 - 519)

W dniu 31 marca 2011 r. Rada Miasta przyjęła *Stanowisko w sprawie stanu oświaty w Tarnobrzegu*. Stanowisko sformułowano po przedłożeniu przez Prezydenta Miasta informacji/raportu a na temat *Stanu oświaty w Mieście i przyjęła kierunki działań w zakresie polityki oświatowej Miasta Tarnobrzeg na lata 2011 – 2015*.

We wnioskach w sprawie oświaty znajdujących się w raporcie przedłożonym przez Prezydenta Miasta podano m. in., że:

- *sieć przedszkoli i szkół w Tarnobrzegu jest optymalna i zapewnia potrzeby mieszkańców,*
- *biorąc pod uwagę sytuację ekonomiczną należy przeanalizować istniejącą w Mieście sieć przedszkoli i szkół,*
- zadania priorytetowe, to m. in. :
 - *zapewnienie wszystkim pięcioletkom obowiązkowego wychowania przedszkolnego od 1 września 2012 r.,*
 - *przygotowanie szkół podstawowych do objęcia nauką w klasach I uczniów siedmio i sześciolatków,*
 - *stworzenie klas integracyjnych na poziomie gimnazjalnym.*
- *Stan bazy oświatowej jest zadowalający.* Dostrzeżono potrzebę dokończenia termomodernizacji jednej ze szkół, wykonania boisk przy 3-ech szkołach oraz przystąpienia do realizacji zadania „Place zabaw” w ramach programu „Radosna Szkoła”.

Rada Miasta – odnosząc się do raportu Prezydenta Miasta – stwierdziła m. in., że *konieczne jest wprowadzenia takich zasad organizacji oświaty, które zagwarantują utrzymanie realnych wydatków na realizację zadań w wysokości proporcjonalnej do liczby uczniów oraz otrzymywanej przez Miasto subwencji oświatowej*.

Kontrola wykazała, że sieć szkół i przedszkoli w Tarnobrzegu od 2012 r. nie uległa zmianie.

(dowód: akta kontroli str. 520 - 559)

W marcu 2014 r. Wydział Edukacji, Zdrowia, Kultury i Sportu Urzędu Miasta zaprezentował na forum Rady Miasta raport pod tytułem *Edukacyjna opieka wychowawcza (świetlice szkolne, stołówki, pomoc materialna)*.

W raporcie podano diagnozę/informację dotyczącą realizowanych przez Gminę działań w zakresie:

- świadczeń pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- doskonalenia zawodowego nauczycieli (kierunki kształcenia w każdej jednostce),
- programów wychowawczych z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym autorskich programów nauczycieli oraz ogólnopolskich projektów edukacyjnych (dla każdego przedszkola, dla każdej szkoły oddzielnie),
- współpracy z instytucjami zewnętrznymi wspierającymi działania wychowawcze szkół,
- pracy świetlic, stołówek szkolnych,
- pomocy materialnej udzielanej uczniom.

(dowód: akta kontroli str. 560 - 595)

W kontroli poza ww. raportami nie stwierdzono innych dokumentów przygotowanych przez Urząd, mających cechy planów, strategii, koncepcji z zakresu realizacji zadań oświatowych.

Prezydent Miasta wykonując obowiązek wynikający z art. 5a ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁵, dotrzymując terminu przewidzianego w cyt. ustawie, tj. do końca października każdego roku kalendarzowego, przedkładał Przewodniczącemu Rady Miasta, dokument: *Informacja o realizacji zadań oświatowych w Tarnobrzegu ze szczególnym uwzględnieniem wyników sprawdzianu i egzaminów w roku szkolnym (...)*.

Każdy z 3 analizowanych raportów/informacji był jednorodny co formy i zakresu podawanych informacji, tj. corocznie odnoszono się do tych samych spraw z zakresu edukacji i oświaty.

Przekazywano treści dotyczące:

- podejmowanych przez organ prowadzący decyzji i rozstrzygnięć z zakresu edukacji i oświaty,
- uwarunkowań demograficznych,
- sieci szkół i placówek oświatowych,
- kadry, w tym podrozdziałów: kadra nauczycielska, awans zawodowy, doskonalenie zawodowe,
- warunków kształcenia i zarządzania mieniem, w tym podrozdziałów: remonty i inwestycje
- procesu nauczania i wyrównywania szans, w tym: wyników egzaminów - kontrole zewnętrzne,
- finansowania oświaty w roku szkolnym (...),
- kierunków pracy na następny rok szkolny.

⁵ (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, ze zm.)

(dowód; akta kontroli str. 596 – 673, str. 674 – 743, str. 744 - 803)

Do czasu kontroli Rada Miasta nie skorzystała z uprawnień nadanych art. 48 ust. 1. ustawy o systemie oświaty i nie powołała Rady Oświatowej.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że przywołane w poprzednim punkcie wystąpienia coroczne informacje o realizacji zadań oświatowych przez Miasto, stanowiły *de facto* diagnozę stanu oświaty pozwalającą na zdefiniowanie i ukierunkowanie przyszłych przedsięwzięć w szkołach i placówkach oświatowych.

Analiza pism wpływających do Komisji Oświat, Kultury i Sportu Rady Miasta oraz skarg wpływających do Urzędu w związku z funkcjonowaniem szkół i placówek oświatowych wykazała, że skargi dotyczyły szczególnych, pojedynczych przypadków, nie mających wpływu na strategię oświaty.

Nie stwierdzono rozbieżności pomiędzy diagnozą stanu oświaty sporządzaną przez organ prowadzący szkoły i przedszkola, a opisem stanu tej sfery działalności publicznej, wyrażonej w ocenach mieszkańców i pracowników oświaty.

(dowód: akta kontroli str. 1096)

W 2012 r. do Urzędu wpłynęły 3 różne pisma z Biura Rzecznika Praw Dziecka dotyczące tej samej sprawy, tj. funkcjonowania przedszkoli w Tarnobrzegu. Analiza przywołanych pism i odpowiedzi udzielonych w tej sprawie przez Urząd wykazała, że obawy Rzecznika Praw Dziecka nie były uzasadnione.

Nie stwierdzono reakcji Rzecznika - dalszej korespondencji w tej sprawie

(dowód: akta kontroli str. 804 - 813)

1.1.2 W kontroli wykazano, że podawano i corocznie analizowano sytuację demograficzną Miasta. Podawano liczbę dzieci z podziałem na roczniki od 1 do 15 roku życia, z uwzględnieniem obwodów szkolnych. Analizy pozwalały na przyjmowanie prognoz, co do liczby uczniów w najbliższych latach w przedszkolach i szkołach, co za tym idzie zaplanowanie zadań i potrzeb Miasta w zakresie podanym w tytule niniejszego rozdziału.

W „metryczkach” przygotowanych na okoliczność przyznawania subwencji oświatowej na dany rok budżetowy, Miasto podawało zgodnie arkuszami organizacyjnymi poszczególnych szkół, liczbę uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Środki finansowe subwencji oświatowej szkołom przekazywał Miejski Oświatowy Zespół Ekonomiczny (zgodnie z miesięcznym zapotrzebowaniem).

Dyrektor MOZE przekazała w wyjaśnieniu, że *w środkach przekazywanych na jednostki, nie są wyszczególnione środki związane z uczniami posiadającymi orzeczenia o potrzebie specjalnego kształcenia. Środki przekazywane są na poszczególne jednostki na podstawie zaciągniętych zobowiązań jednostki mieszczących się w planie finansowym.*

Od 2015 r. wydatki na uczniów z orzeczeniem o potrzebie specjalnego kształcenia (za tym środki na wydatki) będą wyszczególnione w dwóch nowych rozdziałach 80149 i 80150.

(dowód: akta kontroli str. 814 - -829, str.830 – 833)

W roku szkolnym 2011/2012 na terenie Miasta zameldowano 493 dzieci w wieku 3 lat, natomiast w 2015/2014 – 423, tj. mniej o 14,2%. Podobną tendencję ww. rok

do roku, odnotowano dla dzieci w wieku 5 lat, gdzie stwierdzono zmniejszenie o 8,3 %.

Natomiast liczba dzieci w wieku 4 lat i w wieku 6 lat, w roku szkolnym 2014/2015 była większa w stosunku do ilości dzieci w roku szkolnym 2011/2012, odpowiednio o 13,8% i 14,5%.

W roku szkolnym 2011/2012 do przedszkoli uczęszczało 360 dzieci (73%) w wieku 3 lat, a w roku szkolnym 2014/2015 - 351 dzieci 83%.

W przypadku dzieci 4 letnich, liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli wzrósł z 365 w 2011/2012, do 372 w 2014/2015, przy czym nastąpiło zmniejszenie w zakresie struktury – liczba dzieci uczęszczających do przedszkola z 84% zmniejszyła się do 75%.

Dzieci 5-letnie zobowiązane były, w myśl art. 14 ust. 3 ustawy systemie oświaty do odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w przedszkolu.

Ustalono, że w roku szkolnym 2011/2012 z 471 dzieci w wieku 5 lat zameldowanych na terenie Gminy do przedszkola uczęszczało 455 (97%). Udział dzieci 5-letnich w wychowaniu przedszkolnym w następnych latach wynosił: 85% w 2012/2013 oraz 90% w 2013/2014 i w 2014/2015.

W Tarnobrzegu ilość dzieci w wieku 6 lat wzrastała od 433 w roku szkolnym 2011/2012 do 496 w roku szkolnym 2014/2015. Dzieci te, do czasu wprowadzenia obowiązku szkolnego, były objęte wychowaniem przedszkolnym na poziomie 84 – 85%. Aktualnie w roku szkolnym 2014/2015 do wszystkich rodzajów przedszkoli na terenie Gminy uczęszcza 49% sześciolatków, tj. 245 dzieci.

W Tarnobrzegu do pierwszej klasy szkoły podstawowej (wszystkie szkoły – samorządowe i pozostałe) uczęszczało 223 dzieci sześciolletnich. Łącznie w roku szkolnym 2014/2015 w ewidencji oświatowej prowadzonej przez Gminę zarejestrowano 468 uczniów w wieku sześciu lat. Ewidencja ludności wykazywała 496 dzieci. W ewidencji oświatowej Gminy nie było zarejestrowanych 28 dzieci sześciolletnich.

Wyjaśniono, że przyczyną różnic pomiędzy danymi w ewidencji ludności, a danymi przekazywanymi do Systemu Informacji Oświatowej prowadzonej przez Urząd (w dalszej treści SIO) były:

- terminy sprawozdawania danych przez placówki oświatowe,
- uczęszczanie uczniów/wychowanków z innych gmin ościennych,
- migracja zarobkowa rodzin z dziećmi do innych miast i poza granicę Polski.

(dowód; akta kontroli str. 492 - 495)

W Tarnobrzegu nie było problemu z dostępnością do placówek przedszkolnych. Liczba miejsc w przedszkolach prowadzonych przez Gminę w latach objętych kontrolą nie ulegała zmianie. Sieć przedszkoli prowadzonych przez Gminę w na początku okresu objętego kontrolą była identyczna z siecią przedszkoli stwierdzonych w IV kwartale 2014 r. Gmina prowadziła 14 przedszkoli, co przekładało się na 1.330 miejsc przedszkolnych.

Wykorzystane miejsca w przedszkolach – liczba dzieci przyjętych do 55 oddziałów przedszkolnych w roku szkolnym 2011/2012 wynosiła 1.303 (24 dzieci średnio na oddział). Dodatkowo do 7 oddziałów przedszkolnych w 4-ech szkołach podstawowych uczęszczało 149 dzieci.

W roku szkolnym 2014/2015 do 54 oddziałów przedszkolnych uczęszczało 1.226 dzieci, tj. 23 średnio w oddziale.

W informacjach przekazanych przez dyrektorów 5-ciu wybranych losowo przedszkoli prowadzonych przez Gminę (36% z 14 przedszkoli) podano, że w latach szkolnych objętych kontrolą nie było przypadku odmowy przyjęcia dziecka do przedszkola.

Nie stwierdzono w kontroli podejmowania przez Gminę działań w celu zwiększenia udziału dzieci w wieku 3 – 5 lat w wychowaniu przedszkolnym. Nie stwierdzono potrzeby takich działań. Ilość dzieci w oddziałach, faktycznie uczestnicząca w zajęciach nie przekraczała liczby 25.

(dowód: akta kontroli str. 834 – 849)

1.1.3. W roku szkolnym 2011/2012 Gmina zatrudniała 569 osób na stanowiskach nauczycielskich, w ramach 497,2 etatu.

W okresie kontrolnym sieć szkół prowadzonych przez Gminę nie uległa zmianie. W roku szkolnym 2014/2015 Gmina zatrudniała 516 nauczycieli na 472,4 etatach. Ilość osób wykonujących zadania nauczycielskie zmniejszyła się w tym czasie o 9,3% (53 osoby). Ilość etatów została zmniejszona o 4,9%.

Jednocześnie ustalono, że liczba wszystkich uczniów uczęszczająca do ww. gminnych placówek oświatowych wynosiła łącznie na początku badanego okresu – 5.067, natomiast w końcowym roku szkolnym – 4.829, tj. nastąpiło zmniejszenie o 4,7% (238 uczniów).

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że zmniejszenie zatrudnienia nauczycieli wykonujących zadania oświatowe, było proporcjonalne do zmniejszenia zadań oświatowych Gminy wynikających z warunków demograficznych.

Liczba uczniów przypadająca na jeden etat nauczycielski na początku i na końcu badanego okresu była tak sama i wynosiła 10,2.

W roku szkolnym 2011/2012 udział nauczycieli mianowanych i dyplomowanych łącznie, tj. 488 osób i 427,9 etatów w ogólnej liczbie wszystkich nauczycieli, stanowił odpowiednio 85,8% i 86,1%.

W roku szkolnym 2014/2015 nastąpił wzrost udziału grupy nauczycieli dyplomowanych i mianowanych, w stosunku do pozostałych form zatrudnienia. Łącznie – 470 osób i 443,6 etatów stanowili odpowiednio 91,1% i 93,9% całości osób zatrudnionych na stanowiskach nauczycielskich.

Przy czym, zatrudnienie nauczycieli dyplomowanych wzrosło z 337 osób na początku badanego okresu do 368 na końcu okresu. Jednocześnie zmniejszyła się liczba nauczycieli mianowanych ze 151 do 102 osób, tj. o 32,5%.

(dowód: akta kontroli str. 492 - 495)

Ustalono, że Gmina nie przygotowywała dokumentów/analiz dotyczących wyłącznie kształcenia i doskonalenia nauczycieli.

Elementy diagnozy w tym zakresie oraz planowane zamierzenia (najczęściej na najbliższy rok szkolny) znajdowały się w dokumentach, przywołanych w punkcie 1.1.1 wystąpienia:

(dowód: akta kontroli str. 596 – 673, str. 674 – 743, str. 744 - 803)

W uchwałach budżetowych na poszczególne lata budżetowe od roku 2011 do roku 2014, w planach finansowych Gminy zaplanowano kwoty na doskonalenie

zawodowe nauczycieli wyłącznie w rozdziale klasyfikacji budżetowej 80146 tj. doskonalenie zawodowe nauczycieli, w dziale 801 – Oświata i wychowanie.

Konfrontacja zaplanowanych ww. kwot z ustawową normą przewidzianą w tym zakresie poprzez art. 70a ust. *Karty Nauczyciela* – tj. 1% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenie osobowe nauczycieli (w latach 2013 i 2014 ww. poziom ustalono w granicach 0,5% – 1%), wykazała, że:

- na 2011 r. zaplanowano 130 tys. zł na doszkąłcanie i doskonalenie nauczycieli wykonujących zadania Gminy. Wydatki na płacę dla tych nauczycieli zaplanowano w kwocie – 16.853,7 tys. zł. Zaplanowana kwota na doszkąłcanie nauczycieli stanowiła 0,77% planowanych środków na wypłaty,

- na 2012 r. zaplanowano 165 tys. zł na doszkąłcanie i doskonalenie nauczycieli wykonujących zadania Gminy. Wydatki na płacę dla tych nauczycieli zaplanowano w kwocie 17.291,9 tys. zł, tj. – 0,95%,

- na 2013 r. zaplanowano 120 tys. zł na doszkąłcanie i doskonalenie nauczycieli wykonujących zadania Gminy. Wydatki na płacę dla tych nauczycieli zaplanowano w kwocie 18.303,5 tys. zł, tj. – 0,66%

- na 2014 r. zaplanowano 110 tys. zł na doszkąłcanie i doskonalenie nauczycieli wykonujących zadania Gminy. Wydatki na płacę dla tych nauczycieli zaplanowano w kwocie 21.906,5 tys. zł, tj. – 0,5%.

W 2011 r. ostateczny plan po zmianach na koniec roku budżetowego, uległ nieznacznej modyfikacji. Wynosił 130,4 tys. zł, z czego wykorzystano kwotę 111,6 tys. zł, tj. 85,5 % kwoty planowanej po zmianach.

W 2012 r. plan zmniejszono do kwoty 88,8 tys. zł (tj. o 55%) i wykonano w całości, w kwocie 88,8 tys. zł.

W 2013 r. plan zmniejszono do kwoty 69,4 tys. zł (tj. o 57,8%), i wykonano w całości, w kwocie 69,4 tys. zł.

W 2014 r. (na dzień 31 sierpnia) plan był w wysokości zaplanowanej w uchwale budżetowej i wykonany w kwocie 47,8 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 830 - 833)

W wyjaśnieniach udzielonych przez Prezydenta Miasta podano, że wynagrodzenia nauczycieli w Tarnobrzegu planowano w oparciu o zasady uchwalone w dniu 25 marca 208 r., przez Radę Miasta w *Regulaminie określającym wysokość dodatków i składników wynagrodzenia nauczycieli oraz szczegółowych warunków ich przyznawania*.

Kwota bazowa przy planowaniu wynagrodzeń nie była brana pod uwagę.

(dowód: akta kontroli str. 313 – 316, str. 850 - 858)

1.1.4 Ustalono, że Gmina w już przywołanych w wystąpieniu dokumentach, zawarła treści mające cechy diagnozy stanu bazy lokalowej i potrzeb w tym zakresie oraz stanu i zakresu wykonywania zadań przez świetlice, stołówki przy przedszkolach i szkołach.

Przedstawiano tam listę inwestycji i remontów w obiektach oświatowych (każde przedszkole i szkoła oddzielnie) oraz potrzeby/plany w tym zakresie na przyszłe lata.

Odniesiono się do możliwości i zakresu prowadzenia zajęć świetlicowych, sportowych i pozalekcyjnych. Zapewnienie bezpieczeństwa i higieny w obiektach oświatowych było prezentowane, poprzez podanie i odniesienie się do ustaleń/ocen dokonywanych przez stosowne, specjalistyczne instytucje kontrolne.

W kontroli nie stwierdzono dokumentu z lat 2011 – 2014 prezentującego stan oraz potrzeby szkół i przedszkoli w zakresie warunków lokalowych i wyposażenia sal lekcyjnych (poza danymi z SIO).

(dowód: akta kontroli str. 596 – 673, str. 674 – 743, str. 744 - 803)

W kontroli dokonano analizy protokołów i decyzji wydanych przez instytucje kontrolujące stan bezpieczeństwa i higieny w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez Gminę. Stwierdzono, że zapisy w rocznych informacjach zbiorczych o stanie oświaty, były zgodne z ww. dokumentami źródłowymi.

(dowód: akta kontroli str. 596 – 673, str. 674 – 743, str. 744 – 803, str. 1096)

Na rok budżetowy 2011 Wydział Edukacji, Zdrowia, Kultury i Sportu oraz Wydział Architektury, Budownictwa i Inwestycji wspólnie wnioskowały o przyznanie środków finansowych z przeznaczeniem na wykonanie prac remontowych w budynkach szkolnych, w wysokości 355 tys. zł. Ostatecznie w uchwale budżetowej zaplanowano kwotę 230,6 tys. zł. Wykonano w wysokości – 1.714 tys. zł.

W latach 2012 - 2014 Gmina w planach finansowych, nie planowała wydatków na zadania remontowe w obiektach oświatowych. W tym okresie ze środków budżetu Gminy wykonano wyłącznie remonty niezbędne – wynikające z przypadków awaryjnych lub niepodlegających zwłoce nakazów odpowiednich instytucji kontrolnych.

Na koniec lat budżetowych wykazywano wykonanie wydatków w § 4270 – zakup usług remontowych w rozdziałach klasyfikacji budżetowej obejmujących przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja⁶ w następujących wysokościach:

2012: plan – 87 tys. zł, wykonanie – 103 tys. zł,

2013: plan – 0,0 zł, wykonanie – 158 tys. zł,

2014 plan – 26 tys. zł, wykonanie na koniec listopada – 47,8 tys. zł.

W 8-miu przypadkach dyrektorzy szkół prowadzonych przez Gminę podali w ankiecie (11 ankiet), że zapotrzebowania zgłaszane do organu prowadzącego o inwestycję, remont, czy modernizację zostały zrealizowane w części oczekiwań.

(dowód: akta kontroli str. 859 – 866, str. 867 - 899)

W 2014 r. szkoły podstawowe i gimnazja prowadzone przez Gminę (łącznie 11 szkół) zapewniały uczniom możliwość korzystania z bibliotek szkolnych, świetlic, pomieszczeń do nauki z niezbędnym wyposażeniem oraz urządzeń sportowych i rekreacyjnych w następującym zakresie:

- we wszystkich szkołach podstawowych i gimnazjach funkcjonowały świetlice szkolne z nauczycielami wykonującym zadania opiekuńczo wychowawcze w ramach etatu (od 4,20/26 etatu do 0,5 etatu),

- wszystkie szkoły zapewniały możliwość skorzystania z posiłku, w tym 7 prowadziło własne stołówki, pozostałe 4 korzystało z usług dostawcy zewnętrznego,

⁶ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. 2014.1053 j.t.)

- wszystkie szkoły były zaopatrzone w sale gimnastyczne w tym: w 5-ciu szkołach były sale pełnowymiarowe, w pozostałych niepełnowymiarowe (od 84,6 m² do 273,8 m²),

- we wszystkich szkołach funkcjonowały biblioteki z nauczycielami zatrudnionymi na etacie bibliotekarza. W 6 szkołach (na 11 ankietowanych) dyrektorzy szkół podali, że w bibliotekach zdarzają się przypadki braku możliwości dostępu uczniów do książek lub czasopism wymaganych przez podstawę programową przedmiotu lub program nauczania.

(dowód: akta kontroli str. 596 – 673, str. 674 – 743, str. 744 – 803, str. 867 - 899)

W dniu 12 stycznia 2015 r. w Szkołach Podstawowych nr 3 i nr 4 oraz Gimnazjum nr 3 przeprowadzono oględziny. W oględzinach stwierdzono, że budynki i otoczenie szkół było bezpieczne dla uczniów. Nie stwierdzono zagrożenia wynikającego z usytuowania obiektów szkolnych, czy ze stanu technicznego otoczenia szkół, budynków i wyposażenia, w tym placów zabaw i boisk.

Stosownie do § 8 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁷ w szkołach zapewniono ciepłą i zimną bieżącą wodę. Urządzenia sanitarne były sprawne technicznie i czyste. Teren wokół szkół spełniał wymogi określone w § 7 ust. 2 i 3 ww. rozporządzenia, a meble szkolne w klasach dla najmłodszych uczniów (poza jednym przypadkiem - poniżej) dostosowano do wymagań ergonomii, stosownie do § 9 ust. 2 tego rozporządzenia.

W Szkole nr 4, w jednej z sal, krzesła nie były dostosowane do wzrostu uczniów klasy pierwszej. Ustalono jednocześnie, że z końcem roku 2014 zostały zakupione nowe meble szkolne, m. in. z przeznaczeniem na wymianę krzeseł w przedmiotowej klasie (po 26 krzeseł i stolików dla najmłodszych uczniów).

Również w Szkole Podstawowej nr 4, w czasie kontroli nie spełniono warunku określonego w załączniku nr 2 Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych, do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół⁸ w sprawie podstawy programowej, w pkt. „Zalecane warunki i sposób realizacji”. Nie dysponowano bowiem oddzielną pracownią komputerową dla dzieci najmłodszych. Tak jak w przypadku mebli, o których mowa powyżej, Szkoła z końcem 2014 r. zakupiła 24 komputery stacjonarne. W trakcie kontroli przygotowano koncepcję dostosowania jednej z sal szkolnych dla potrzeb pracowni komputerowej.

Szkoły były wyposażone w sprzęt i pomoce nauczania pozwalające na realizację programu nauczania zgodnie z wymogami cyt. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej.

(dowód: akta kontroli str. 900 - 911)

1.1.5 Rada Miasta Tarnobrzega uchwaliła *regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta Tarnobrzega*. Rada Miasta wykonanie uchwały powierzyła (poza Prezydentem Miasta) Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu. Pomoc materialna mogła być udzielana w formie stypendiów i w formie zasiłków szkolnych.

⁷ (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.)

⁸ Dz. U. z 2012 r. poz. 977

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu przekazywał stypendia szkolne dla uczniów szkół podstawowych:

Rok szkolny 2011/2012 – 156 uczniów – łączna kwota stypendiów – 77,89 tys. zł, w tym wkład Gminy – 42,04 tys. zł,

Rok szkolny 2012/2013 – 235 uczniów – łączna kwota stypendiów – 78,79 tys. zł, w tym wkład Gminy – 44,67 tys. zł,

Rok szkolny 2013/2014 – 224 uczniów – łączna kwota stypendiów – 94,13 tys. zł, w tym wkład Gminy – 31,53 tys. zł,

Rok szkolny 2014/2015 (do końca grudnia 2014 r.) – 212 uczniów – łączna kwota stypendiów – 52,66 tys. zł, w tym wkład Gminy – 16,76 tys. zł.

W przypadku uczniów gimnazjalnych system pomocy stypendialnej obejmował w ww. latach szkolnych od 91 uczniów (2011/2012) do 129 uczniów (2012/2013), w kwotach w łącznych (odpowiednio) – 46,5 tys. zł i 43,8 tys. zł.

Zasiłki szkolne przyznawano w latach budżetowych w następujących wysokościach:

2012 r. – 14,99 tys. zł dla 56 uczniów (łącznie)

2013 r. – 12,20 tys. zł dla 47 uczniów (łącznie),

2014 r. – 12,61 tys. zł dla 45 uczniów (łącznie),

Od kwietnia 2006 r. obowiązywało zarządzenie Prezydenta Miasta w sprawie *ustalenia regulaminów przyznawania stypendiów za wybitne wyniki w nauce oraz wybitne osiągnięcia sportowe*. W dniu 28 listopada 2013 r. Rada Miasta podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia „Programu wspierania edukacji uzdolnionych uczniów Miasta Tarnobrzega.” Według uchwały Miasto zobowiązało się do wspierania zdolnych uczniów poprzez:

- Przyznawanie stypendium prezydenta Miasta za wybitne osiągnięcia w nauce,
- Przyznawanie nagrody „perła Tarnobrzega”,
- Promocji dokonań zdolnych uczniów.

W ramach programu wypłacano stypendia:

W 2011 r. – 15,02 tys. zł łącznie – w I półroczu dla 5 uczniów, w II półroczu 6 uczniów (trzykrotności zasiłków rodzinnych),

W 2012 r. – 17,91 tys. zł łącznie – w I półroczu dla 5 uczniów, w II półroczu 8 uczniów (trzykrotności zasiłków rodzinnych),

W 2013 r. – 18,89 tys. zł łącznie, po 200 – 300 zł miesięcznie, w I półroczu dla 8 uczniów, w II półroczu 6 uczniów,

W 2014 r. (I półrocze) – 8,3 tys. zł – po 200 zł w I półroczu dla 5 uczniów i nagrody „perła Tarnobrzega” – po 500 zł dla 3 uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 912 - 938)

W Gminie brak było udokumentowania w zakresie prowadzenia diagnozy innych (niż opisane powyżej) potrzeb dotyczących zadań oświatowych.

1.2 Planowanie i finansowanie wydatków na realizację zadań oświatowych

1.2.1 Planując budżet Gminy na lata 2011-2014, szacowano koszty realizacji zadań oświatowych, które nie w pełni uwzględniały wnioski i potrzeby zgłaszane przez dyrektorów szkół i przedszkoli. Kwoty wydatków po zmianach wprowadzonych w

trakcie danego roku budżetowego ustalone zostały w wysokości 52.179 tys. zł w 2011 r., 52.634 tys. zł w 2012 r., 52.948 tys. zł w 2013 r. oraz 48.190 tys. zł w 2014 r. (wg stanu na dzień 31 sierpnia). Wyjaśniając Naczelnik Wydziału Edukacji, Zdrowia, Kultury i Sportu Pani A. Czaplińska podała, że: (...)dostosowania planu wydatków w poszczególnych rozdziałach klasyfikacji budżetowej dokonywano po otrzymaniu informacji o wysokości wstępnej kwoty subwencji oświatowej i przedstawiano Skarbnikowi propozycję do opracowania projektu budżetu miasta. Po uchwaleniu uchwały budżetowej przekazywano podległym jednostkom informacje o ostatecznych kwotach dochodów i wydatków, na podstawie której dyrektorzy dostosowywali projekt planu finansowego do uchwały budżetowej, tworząc plan finansowy (...).

Prezydent przekazywał dyrektorom placówek oświatowych informacje niezbędne do opracowania projektów planów finansowych oraz o przyjętych kwotach dochodów i wydatków, niezbędnych do opracowania planu finansowego.

(dowód: akta kontroli str. 7-8)

1.2.2 W uchwałach budżetowych Gminy na poszczególne lata, kwoty z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej, zostały zaplanowane w wysokościach określonych w pismach otrzymanych od Ministra Edukacji Narodowej. W latach 2011-2013 zgodnie z informacjami Ministra Edukacji Narodowej o przyjętych kwotach subwencji (pisma z I kwartału danego roku), kwoty części oświatowej subwencji ogólnej były zaplanowane w kwotach niższych, niż ujęte w informacjach o planowanych kwotach (pisma z IV kwartału roku poprzedniego). W 2014 r. kwoty części oświatowej subwencji ogólnej były zaplanowane w kwocie wyższej, niż ujęte w informacji o planowanych kwotach. W trakcie każdego roku budżetowego kwoty subwencji były zwiększane o środki z rezerwy celowej i faktycznie otrzymano w 2011 r. – 24.248 tys. zł, w 2012 r. – 26.040 tys. zł, w 2013 r. – 26.483 tys. zł, w 2014 r. (do 31 sierpnia) – 20.941 tys. zł.

Oprócz części oświatowej subwencji ogólnej, w latach 2011-2014 Gmina pozyskiwała środki na finansowanie zadań oświatowych z dotacji celowych z budżetu państwa oraz ze środków unijnych.

Kwoty otrzymanych dotacji celowych z budżetu państwa na realizację bieżących zadań własnych wynosiły 632 tys. zł w 2011 r., 643 tys. zł w 2012 r., 952 tys. zł w 2013 r. oraz 1.365 tys. zł w 2014 r. (do 31 sierpnia).

Kwoty otrzymanych dotacji celowych w ramach programów finansowanych z udziałem środków unijnych wynosiły 249 tys. zł w 2011 r., w tym na inwestycje 40 tys. zł, 1.641 tys. zł w 2012 r., w tym na inwestycje 919 tys. zł, 153 tys. zł w 2013 r., oraz 25 tys. zł w 2014 r. (do 31 sierpnia).

Łączne wpływy do budżetu Gminy z wszystkich ww. źródeł stanowiły 25.129 tys. zł w 2011 r., 28.324 tys. zł w 2012 r., 27.588 tys. zł w 2013 r. oraz 22.331 tys. zł w 2014 r. (do 31 sierpnia).

(dowód: akta kontroli str. 9-26)

Analizą objęto wykorzystanie środków w ramach 5 wybranych dotacji otrzymanych przez Gminę w latach 2011-2014.

Analiza dokumentacji 2 dotacji dotyczyła środków otrzymanych w latach 2011-2012 w ramach rządowego programu *Radosna szkoła*. Wydatki objęte badaniem w 2011 r. stanowiły kwotę 654 tys. zł (z tego kwota 327 tys. zł stanowiła środki dotacji z budżetu państwa, a kwota 327 tys. zł środki własne Gminy) oraz w 2012 r. kwotę 431 tys. zł (z tego kwota 215 tys. zł stanowiła środki dotacji z budżetu państwa, a kwota 216 tys. zł środki własne Gminy). Ww. środki zostały wykorzystane zgodnie

z zawartymi umowami z Podkarpackim Kuratorem Oświaty w Rzeszowie, działającym w imieniu Wojewody Podkarpackiego, na budowę 7 placów zabaw przy szkołach podstawowych (w tym jeden plac zabaw utworzony został przy szkole podstawowej specjalnej prowadzonej przez powiat).

Analiza dokumentacji dotacji otrzymanej w 2012 r. z programu rządowego *Cyfrowa Szkoła*, wykazała że środki w kwocie 245 tys. zł (z tego kwota 181 tys. zł stanowiła środki dotacji z budżetu państwa, a kwota 64 tys. zł środki własne Gminy), zostały wykorzystane zgodnie z zawartą umową z Wojewodą Podkarpackim udzielającym dotacji na zakup komputerów, sprzętu i pomocy dydaktycznych.

Analiza dokumentacji dotacji otrzymanej w 2014 r. z programu rządowego *Wyprawka szkolna* na zakup podręczników, przeprowadzona została na losowo wybranej próbie 10 osób na łączną kwotę 2.850 zł, co stanowiło 2 % ogółu. Stwierdzono, iż udzielona pomoc była zgodnie z wytycznymi rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych⁹.

Analiza dokumentacji dotyczącej zadania *Termomodernizacja obiektów dydaktycznych Szkoły Podstawowej nr 10 w Tarnobrzegu* dotyczyła projektu realizowanego w latach 2010-2011 z udziałem środków unijnych. Wydatki objęte badaniem stanowiły kwotę 4.029 tys. zł (z tego kwota 959 tys. zł stanowiła dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przekazane przez Ministra Finansów, a kwota 3.070 tys. zł środki własne Gminy) i poniesione zostały na ocieplenie budynku, instalację c.o. oraz wykonanie wentylacji mechanicznej i instalacji solarnej. Środki wydatkowane na powyższe zadanie, zostały zgodnie z umową na dofinansowanie projektu w ramach RPO WP na lata 2007-2013, zawartą z Województwem Podkarpackim.

(dowód: akta kontroli str. 27-219)

W 2011 r. Gmina złożyła 1 wniosek o zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej z rezerwy celowej, w zakresie wyposażenia w sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne w nowo pozyskanych pomieszczeniach do nauki oraz 1 wniosek w związku z zaistniałymi zdarzeniami losowymi (nawałnica z ulewnymi opadami deszczu), które spowodowały zniszczenia w 2 szkołach podstawowych. Łączna wnioskowana kwota stanowiła 115 tys. zł. Minister Finansów na wniosek Ministra Edukacji Narodowej przekazał Gminie (2 krotnie) kwotę 100 tys. zł ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej.

W 2012 r. Gmina złożyła 1 wniosek o dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli. Wnioskowana kwota stanowiła 74 tys. zł. Minister Finansów na wniosek Ministra Edukacji Narodowej przekazał Gminie (2 krotnie) kwotę 38 tys. zł ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej.

W 2013 r. Gmina złożyła 1 wniosek o zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej z rezerwy celowej, o dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli. Wnioskowana kwota stanowiła 139 tys. zł. Minister Finansów na wniosek Ministra Edukacji Narodowej przekazał Gminie (1 krotnie) kwotę 104 tys. zł ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej.

W 2014 r. Gmina złożyła 2 wnioski o zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej z rezerwy celowej, w zakresie wyposażenia w sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne świetlic szkolnych, 1 wniosek o dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli oraz 1 wniosek o dofinansowanie dla dzieci 6 letnich. Wnioskowana kwota stanowiła 544 tys. zł. Minister Finansów na

⁹ Dz. U. z 2014 r. poz. 1024

wniosek Ministra Edukacji Narodowej przekazał Gminie (3 krotnie) kwotę 254 tys. zł ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej. Otrzymane środki wydatkowano na zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych do świetlic szkolnych, pomieszczeń szkolnych, w tym dla dzieci 6-letnich, na wypłaty odpraw dla nauczycieli, oraz na wykonanie remontów w budynkach szkół, które uległy zalaniu.

(dowód: akta kontroli str. 220-309)

W okresie objętym kontrolą, otrzymane przez Gminę kwoty części ogólnej subwencji oświatowej stanowiły w 2011 r. – 18,4% dochodów ogółem Gminy (131.455 tys. zł), w 2012 r. – 19,3% (134.631 tys. zł), w 2013 r. – 16,9% (156.506 tys. zł) i w 2014 r. (do 31 sierpnia) – 23,4% (89.535 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 310)

1.2.3 Wydatki Gminy poniesione na zadania oświatowe (dział 801 i 854) wynosiły:

- 51.741 tys. zł w 2011 r. tj. 99,2% ich planu, z tego: wydatki majątkowe wynosiły 4.418 tys. zł, a wydatki bieżące 47.323 tys. zł, w tym najczęściej stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne – 33.100 tys. zł tj. 69,9%, dotacje dla szkół, których organem prowadzącym nie była jst – 3.514 tys. zł tj. 7,4%, dotacje dla przedszkoli, których organem prowadzącym nie była jst – 678 tys. zł, tj. 1,4%, wydatki na dowóz uczniów 194 tys. zł tj. 0,4% oraz wydatki na kształcenie i doskonalenie nauczycieli – 112 tys. zł tj. 0,2%,

- 52.142 tys. zł w 2012 r. tj. 99,1% ich planu, z tego: wydatki majątkowe wynosiły 961 tys. zł, a wydatki bieżące 51.181 tys. zł, w tym najczęściej stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne – 37.599 tys. zł tj. 73,5%, dotacje dla szkół, których organem prowadzącym nie była jst – 3.892 tys. zł tj. 7,6%, dotacje dla przedszkoli, których organem prowadzącym nie była jst – 832 tys. zł, tj. 1,6%, wydatki na dowóz uczniów 257 tys. zł tj. 0,5% oraz wydatki na kształcenie i doskonalenie nauczycieli – 89 tys. zł tj. 0,2%,

- 52.755 tys. zł w 2013 r. tj. 99,6% ich planu, z tego: wydatki majątkowe wynosiły 437 tys. zł, a wydatki bieżące 52.318 tys. zł, w tym najczęściej stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne – 38.066 tys. zł tj. 72,8%, dotacje dla szkół, których organem prowadzącym nie była jst – 4.346 tys. zł tj. 8,3%, dotacje dla przedszkoli, których organem prowadzącym nie była jst – 1.110 tys. zł, tj. 2,1%, wydatki na dowóz uczniów 280 tys. zł tj. 0,5% oraz wydatki na kształcenie i doskonalenie nauczycieli – 69 tys. zł tj. 0,1%,

- 36.050 tys. zł w 2014 r. (do 31 sierpnia), tj. 74,8% ich planu, z tego: wydatki majątkowe wynosiły 150 tys. zł, a wydatki bieżące 35.900 tys. zł, w tym najczęściej stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne – 26.054 tys. zł tj. 72,6%, dotacje dla szkół, których organem prowadzącym nie była jst – 2.977 tys. zł tj. 8,3%, dotacje dla przedszkoli, których organem prowadzącym nie była jst – 636 tys. zł, tj. 1,8%, wydatki na dowóz uczniów 186 tys. zł tj. 0,5% oraz wydatki na kształcenie i doskonalenie nauczycieli – 48 tys. zł tj. 0,1%.

(dowód: akta kontroli str. 311)

Otrzymywane przez Gminę środki części oświatowej subwencji ogólnej, wynosiły w 2011 r. kwotę 24.248 tys. zł i pokrywały wydatki na zadania subwencionowane¹⁰ w 72,6% (kwota 33.412 tys. zł), w 2012 r. wynosiły kwotę 26.040 tys. zł i pokrywały wydatki w 72,8% (kwota 35.748 tys. zł) oraz w 2013 r. wynosiły kwotę 26.483 tys.

¹⁰ Bez wydatków na przedszkole, oddział przedszkolny w szkole podstawowej, dowożenie uczniów oraz wydatków ramach projektów unijnych

zł i pokrywały wydatki w 72,3% (kwota 36.653 tys. zł). W okresie od stycznia do sierpnia 2014 r. otrzymana kwota wynosiła 20.941 tys. zł, a wydatki 25.403 tys. zł.

Głównymi przyczynami wzrostu wydatków Gminy na zadania subwencionowane w roku 2012 w porównaniu do roku 2011 o 7% był wzrost wynagrodzeń nauczycieli, wzrost środków na odpisy ZFŚS oraz spłata zobowiązań wymagalnych z 2011 r. Natomiast wzrost subwencji w 2012 r. w porównaniu do 2011 r. o 7,4% spowodowany był głównie zmianami zasad w naliczaniu subwencji.

(dowód: akta kontroli str. 312-316)

W okresie objętym kontrolą wydatki poniesione na zadania oświatowe ogółem stanowiły 34,6% ogółu wydatków Gminy (149.670 tys. zł) w 2011 r., 36,1% ogółu (144.257 tys. zł) w 2012 r., 33,5% ogółu (157.275 tys. zł) w 2013 r. oraz 37,4% ogółu (96.276 tys. zł) w 2014 r. (do 31 sierpnia).

W okresie objętym kontrolą wydatki poniesione na zadania subwencionowane stanowiły 22,3% ogółu wydatków Gminy w 2011 r., 24,8% w 2012 r., 23,3% w 2013 r. oraz 26,4% w 2014 r. (do 31 sierpnia).

W okresie objętym kontrolą wydatki majątkowe Gminy na oświatę wynosiły: 4.418 tys. zł w 2011 r., 961 tys. zł w 2012 r., 437 tys. zł w 2013 r. oraz 150 tys. zł w 2014 r. (do 31 sierpnia). Procentowy udział wydatków majątkowych na oświatę do wydatków majątkowych ogółem wynosił 14,6% w 2011 r., 4,7% w 2012 r., 1,3% w 2013 r. oraz 1,2% w 2014 r. (do 31 sierpnia). Procentowy udział wydatków majątkowych na oświatę do wydatków na oświatę ogółem wynosił 8,5% w 2011 r., 1,8% w 2012 r., 0,8% w 2013 r. oraz 0,4% w 2014 r. (do 31 sierpnia).

W okresie objętym kontrolą realizowane zadania inwestycyjne obejmowały wykonanie termomodernizacji obiektów dydaktycznych, rozbudowę i przebudowę pomieszczeń w szkole podstawowej, utworzenie placów zabaw przy szkołach podstawowych, remonty, przebudowy i modernizacje w obiektach dydaktycznych w tym sal gimnastycznych, zaprojektowanie, wykonanie bieżni, boisk, lodowiska, zakup pomocy dydaktycznych. Zadania inwestycyjne dotyczące infrastruktury sportowej realizowane były w dziale 926 *Kultura fizyczna*.

(dowód: akta kontroli str. 312, 317-326)

Gmina na realizację zadań oświatowych, z własnych środków wydatkowała kwotę 26.612 tys. zł w 2011 r., 24.737 tys. zł w 2012 r., 25.067 tys. zł w 2013 r., a w 2014 r. (do 31 sierpnia) 13.599 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą wydatki ze środków europejskich wynosiły w 2011 r. – 249 tys. zł, co stanowiło 0,5% ogólnej kwoty wydatków Gminy na zadania oświatowe, w 2012 r. – 1.641 tys. zł, co stanowiło 3,1% ogółu, w 2013 r. – 246 tys. zł, co stanowiło 0,5% ogółu, i w 2014 r. (wg stanu na 31 sierpnia) – 126 tys. zł, co stanowiło 0,3% ogółu. Kwoty środków unijnych w latach 2011-2014 przeznaczone zostały na realizację 1 projektu, który dotyczył inwestycji prowadzonej w szkole podstawowej, 1 projektu związanego z wyrównywaniem szans edukacyjnych oraz 13 projektów partnerskich, które były realizowane przez szkoły Gminy (samodzielnie) lub przez szkoły Gminy wspólnie z innymi podmiotami.

(dowód: akta kontroli str. 327-332)

Rady Rodziców działające przy szkołach Gminy odmówiły złożenia informacji o rodzajach i kwotach wydatków, dokonywanych w latach szkolnych 2011/2012 – 2014/2015.

(dowód: akta kontroli str. 333-343)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Zaplanowane w budżecie Gminy wydatki na doskonalenie nauczycieli w latach 2011-2012 były niższe, niż 1 % planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli. Stanowiło to naruszenie art. 70a ust. 1 ustawy *Karta Nauczyciela*.

W Szkole Podstawowej nr 4 nie spełniono warunku określonego w § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. *w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*, w ten sposób, że meble szkolne w jednej z klas dla uczniów najmłodszych były niedostosowane do wymagań ergonomii.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, iż w Szkole Podstawowej nr 4 nie spełniono warunku określonego w załączniku nr 2 Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych do rozporządzenia *w sprawie podstawy programowej*, w pkt „Zalecane warunki i sposób realizacji”, w ten sposób, iż nie zapewniono osobnego komputera każdemu uczniowi klas I-III podczas zajęć.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

2. Wykorzystanie środków budżetowych na realizację zadań oświatowych.

2.1 Wydatki ponoszone przez Gminę na realizację wybranych zadań oświatowych

2.1.1 Podano już w wystąpieniu, że w Tarnobrzegu, w latach objętych kontrolą sieć szkół i przedszkoli prowadzonych przez Gminę nie uległa zmianie.

Od roku szkolnego 2011/2012 do roku 2014/2015 (do stycznia 2015 r.) Gmina prowadziła:

- 14 przedszkoli, do których uczęszczało:
 - w 2011/12 - 1.493 wychowanków, w 2014/15 – 1.226 wychowanków,
- 8 szkół podstawowych, do których uczęszczało:
 - w 2011/12 – 2.367 uczniów, w 2014/15 – 2.449 uczniów,
- 3 gimnazja, do których uczęszczało:
 - w 2011/12 – 1.207 uczniów, w 2014/15 – 1.154 uczniów,

(dowód: akta kontroli str. 492 - 495)

Roczny koszt kształcenia uczniów w szkołach prowadzonych przez Gminę Tarnobrzeg wynosił:

- w roku szkolnym 2011/2012

- szkoły podstawowe razem – 20.639,6 tys. zł, w tym: szkoły podstawowe – 17.677,3 tys. zł, stołówki szkolne - 1.398,6 tys. zł, świetlice szkolne – 1.024,9 tys. zł. Wydatki na jednego ucznia bez oddziału „0” razem – 8.496 zł (najniższy, szkoła podstawowa nr 4 – 6.419 zł, najwyższy, szkoła podstawowa nr 9 – 11.584 zł). Wydatki na jedno dziecko w oddziale „0” (przedmiotowe oddziały prowadzono w 4 szkołach) – 3.617 zł,
 - Gimnazja razem – 10.645,6 tys. zł, w tym: gimnazja – 10.112,3 tys. zł, stołówki szkolne - 482,5 tys. zł, świetlice szkolne – 50,8 tys. zł. Wydatki na jednego ucznia razem – 8.634 zł (najniższy, gimnazjum nr 3 – 7.031 zł, najwyższy, gimnazjum nr 2 – 12.388 zł),
- w roku szkolnym 2012/2013
- szkoły podstawowe razem – 20.781,1 tys. zł, w tym: szkoły podstawowe – 17.809,2 tys. zł, stołówki szkolne – 1.406,8 tys. zł, świetlice szkolne – 1.157,2 tys. zł. Wydatki na jednego ucznia bez oddziału „0” razem – 8.835 zł (najniższy, szkoła podstawowa nr 4 – 6.994 zł, najwyższy, szkoła podstawowa nr 9 – 12.982 zł). Wydatki na jedno dziecko w oddziale „0” (przedmiotowe oddziały prowadzono w 2 szkołach) – 3.540 zł,
 - Gimnazja razem – 10.806,0 tys. zł, w tym: gimnazja – 10.224,5 tys. zł, stołówki szkolne - 524,9 tys. zł, świetlice szkolne – 56,6 tys. zł. Wydatki na jednego ucznia razem – 9.228 zł (najniższy, gimnazjum nr 3 – 7.290 zł, najwyższy, gimnazjum nr 2 – 12.938 zł),
- w roku szkolnym 2013/2014
- szkoły podstawowe razem – 20.009,5 tys. zł, w tym: szkoły podstawowe – 16.985,3 tys. zł, stołówki szkolne – 1.399,9 tys. zł, świetlice szkolne – 1.159,8 tys. zł. Wydatki na jednego ucznia bez oddziału „0” razem – 8.693,4 zł (najniższy, szkoła podstawowa nr 4 – 6.846,9 zł, najwyższy, szkoła podstawowa nr 9 – 12.735,6 zł). Wydatki na jedno dziecko w oddziale „0” (przedmiotowe oddziały prowadzono w 3 szkołach) – 3.959,5 zł,
 - Gimnazja razem – 9.988,4 tys. zł, w tym: gimnazja – 9.447,6 tys. zł, stołówki szkolne - 482,7 tys. zł, świetlice szkolne – 58,0 tys. zł. Wydatki na jednego ucznia razem – 8.649,1 zł (najniższy, gimnazjum nr 3 – 6.966,9 zł, najwyższy, gimnazjum nr 2 – 13.229,3 zł).
- (dowód: akta kontroli str. 596 – 673, str. 674 – 743, str. 744 – 803)

2.1.2. Oględziny przeprowadzone w szkołach prowadzonych przez Gminę wykazały, że nauczanie prowadzono w budynkach i pomieszczeniach, zapewniających uczniom bezpieczeństwo pod względem technicznym i higienicznym.

Ustalono również, że podejmowano działania w celu usunięcia nieprawidłowości w zakresie wyposażenia sal lekcyjnych w odpowiednie meble, czy sprzęt.
(dowód: akta kontroli str. 900 - 911)

Stwierdzono jednocześnie, że od roku budżetowego 2011 (w którym, wykonanie remontów i modernizacji przekroczyło kwotę 1 mln zł) Gmina praktycznie zaprzestała planowania remontów budynków i pomieszczeń szkolnych w rozdziałach klasyfikacji budżetowej obejmujących przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja. Wykonania w przedmiotowym zakresie, w następnych latach budżetowych wynikały głównie z konieczności napraw po awariach lub po wymagalnych zaleceniach odpowiednich instytucji kontrolnych.

Wybrane przykłady (większe kwoty) doposażenia i remontów wykonanych w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez Gminę:

- 2011/2012 r.

- Przedszkole nr 9 – zakup mebli – 9 tys. zł,
- Szkoła podstawowa nr 9 - przebudowa i dostosowanie pomieszczeń – 10,1 tys. zł,
- Szkoła podstawowa nr 10 – remont zaplecza szatniowo-sanitarnego w kompleksie sportowym – 169,5 tys. zł,
- Gimnazjum nr 2 - remont zaplecza szatniowo-sanitarnego i remont małej Sali gimnastycznej – 117,9 tys. zł,

- 2012/2013 r.

- Przedszkole nr 9 – zakup mebli – 12 tys. zł,
- Szkoła podstawowa nr 3 – naprawa i malowanie sufitów w Sali gimnastycznej – 6,0 tys. zł,
- Szkoła podstawowa nr 4 – remont pokrycia dachowego na budynku szkoły - 5 tys. zł,
- Szkoła podstawowa nr 9 - przebudowa poprzez wykonanie ściany z elementów metalowo – szklanych (dodatkowa sala) – 15,0 tys. zł,
- Szkoła podstawowa nr 10 – odnowienie i malowanie ścian i lamperii – 9 tys. zł
- Gimnazjum nr 3 - remont małej Sali nr 16 (podłoga i ściany) oraz remont dachu – 12,5 tys. zł,

- 2013/2014 .

- Przedszkole nr 7 – remont sali 3 -latków– 3 tys. zł,
- Szkoła podstawowa nr 3 – malowanie świetlicy, zakup wykładziny podłogowej – 6,0 tys. zł,
- Szkoła podstawowa nr 4 – remont instalacji ciepłowniczej, pokrycia dachowego, komina - 5 tys. zł,
- Gimnazjum nr 1 – remont i przebudowa ogrodzenia – 14,9 tys. zł,
- Gimnazjum nr 2 – wykonanie remontu schodów i chodnika – 11.6 tys. zł
- Gimnazjum nr 3 - remont kuchni i przeniesienie pracowni komputerowej – 5,5 tys. zł.

Stwierdzono, że zalecenia i decyzje zewnętrznych instytucji kontrolnych (PIPS, PING, PSP i inne) wykonujących kontrole w przedszkolach i szkołach były zrealizowane. Przywołane powyżej remonty i zakupy wyposażenia były następstwem ww. kontroli.

(Dowód: akta kontroli str. 596 – 673, str. 674 – 743, str. 744 – 803)

Przeprowadzona analiza protokołów sporządzonych na okoliczność dyspozycji zawartej w § 3 ust. 1 i 2 cyt. rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach wykazała, że dyrektorzy przedszkoli i szkół prowadzonych przez Gminę przeprowadzali corocznie kontrolę swoich obiektów pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z tych obiektów (...).

Wewnętrzne zespoły kontrolne nie stwierdziły nieprawidłowości w zakresie stanu bezpieczeństwa i higieny obiektów szkolnych, w tym sytuacji wymagających interwencji ze strony właściciela – Gminy Tarnobrzeg.

(dowód: akta kontroli str. 1096)

Kontrola wykazała, że Pani Anna Czaplińska – pełniąca w okresie objętym kontrolą funkcję Naczelnika Wydziału Edukacji, Zdrowia, Kultury i Sportu – ukończyła kursy, studia podyplomowe oraz uczestniczyła w seminariach i konferencjach, które pozwalały na prowadzenie analiz i ocen wyników egzaminów zewnętrznych.

(dowód; akta kontroli str. 939 - 948)

W corocznych *informacjach o stanie realizacji zadań oświatowych* prezentowano *wyniki egzaminów zewnętrznych w szkołach prowadzonych przez Miasto Tarnobrzeg*.

Za rok szkolny 2011/2012 zaprezentowano:

- wyniki szkół podstawowych posługując się skalą znormalizowaną „standardową dziewiątką” (9 grup zwanych staninami). Zaprezentowano wyniki w porównaniu do 3 pozostałych miast- powiatów z województwa podkarpackiego oraz podano, że *średni wynik () sprawdzianu w kraju 22,8 pkt, w województwie podkarpackim to 23 pkt (...), średni wynik Gminy 25,4 pkt*. Podano również wyniki ww. analizy przeprowadzonej dla każdej ze szkół podstawowych z terenu Gminy.

- egzamin gimnazjalny – ocena w skali znormalizowanej – staninowej. Podano wyniki i analizę dla wszystkich gimnazjów z terenu Gminy. Ponadto przeprowadzono analizę „*EWD gimnazjalne – wskaźniki trzyletnie*”, dla każdego gimnazjum, z podziałem na część humanistyczną i część matematyczno-przyrodniczą (w latach następnych również oddzielnie część językową).

- Za rok szkolny 2012/2013 zaprezentowano dla szkół podstawowych wyniki analizy staninowej - *wynik () sprawdzianu w kraju 24,03 pkt, w województwie podkarpackim to 24,3 pkt (...), średni wynik Gminy 26 pkt*. Ze szkół prowadzonych przez Gminę najlepsze wyniki uzyskała Szkoła podstawowa nr 8 – 29,1 pkt i Szkoła podstawowa nr 4 – 27,4 pkt.

Wyniki egzaminu gimnazjalnego – przeanalizowano i przedstawiono według tej samej metodyki, co w roku poprzednim.

- Za rok 2013/2014 zaprezentowano analizy w układzie, tak jak w latach poprzednich. Szkoły podstawowe – wyniki sprawdzianu w kraju 25,82 pkt, w województwie podkarpackim to 26,3 pkt (...), średni wynik Gminy 27,57 pkt. Tak jak w latach poprzednich najlepsze wyniki uzyskało Gimnazjum nr 3.

Wyniki analizy staninowej w stosunku do szkół podstawowych prezentowano w kontekście wieloletnim. Przykładowo, wyniki analizy dla poszczególnych szkół za rok 2013 konfrontowano z analogicznymi wynikami od 2010 r.

(dowód: akta kontroli str. 596 – 673, str. 674 – 743, str. 744 – 803)

W kontroli nie stwierdzono przejawów (w tym dokumentów) wpływu wyników nauczania uzyskiwanych przez poszczególne szkoły, na ich ocenę i na ocenę dyrektorów tych szkół, przez organ prowadzący – Prezydenta Miasta.

Wyniki nauczania w szkołach prowadzonych przez Gminę wskazywały, że uzyskiwano wyniki dobre – lepsze do przeciętnych krajowych i wojewódzkich.

W wyjaśnieniach udzielonych przez Prezydenta Miasta podano, że wyniki egzaminów zewnętrznych były monitorowane i omawiane z dyrektorami szkół.

Dyrektorzy szkół, odpowiadając za wyniki dydaktyczne, organizują zajęcia dodatkowe w ramach tzw. „godzin karcianych” i godzin do dyspozycji dyrektora.

W Tarnobrzegu godziny te przeznaczone są na zajęcia dodatkowe rozwijające, wspierające rozwój, wyrównujące dysfunkcje oraz zajęcia przygotowujące do egzaminów zewnętrznych.

Działania w celu poprawy wyników dydaktycznych uczniów realizowano również w ramach projektu unijnego - *zwiększenie szans edukacyjnych uczniów klas I-III szkół podstawowych w mieście Tarnobrzeg*. Wydatkowano kwotę 513,9 tys. zł na wyposażenie wszystkich szkół podstawowych w sprzęt i pomoce dydaktyczne, umożliwiające prowadzenie zajęć dla dzieci ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu.

(dowód; akta kontroli str. 850 - 858)

W latach szkolnych objętych kontrolą podejmowano działania w celu wyrównywania szans edukacyjnych oraz rozwoju uzdolnień uczniów. W szkołach prowadzone były zajęcia rewalidacyjne, dydaktyczno-wyrównawcze, specjalistyczne oraz zajęcia rozwijające zainteresowania, i tak:

- w roku szkolnym 2011/2012 prowadzono: zajęcia rewalidacyjne dla 36 uczniów (173,5 godz. dodatkowo w tygodniu), zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla 893 uczniów, w tym dla 577 uczniów ze wskazaniem (81 godz. dodatkowo w tygodniu), inne zajęcia specjalistyczne dla 226 uczniów (76 godz. dodatkowo w tygodniu), zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu – 386 uczniów (4 godz. dodatkowo w tygodniu), zajęcia świetlicowe dla 716 uczniów (234 godz. dodatkowo w tygodniu), oraz zajęcia dla dzieci uzdolnionych i koła zainteresowań (informatyczne, artystyczne, sportowe, przedmiotowe) dla 2.398 uczniów (145 godz. dodatkowo w tygodniu) i języki obce inne niż obowiązkowe – 63 uczniów (5 godz. dodatkowo w tygodniu),

- w roku szkolnym 2012/2013 prowadzono: zajęcia rewalidacyjne dla 51 uczniów (197 godz. dodatkowo w tygodniu), zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla 889 uczniów, w tym dla 249 uczniów ze wskazaniem (110,5 godz. dodatkowo w tygodniu), inne zajęcia specjalistyczne dla 365 uczniów (84 godz. dodatkowo w tygodniu), zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu – 290 uczniów (4 godz. dodatkowo w tygodniu), zajęcia świetlicowe dla 772 uczniów (263 godz. dodatkowo w tygodniu), oraz zajęcia dla dzieci uzdolnionych i koła zainteresowań (informatyczne, artystyczne, sportowe, przedmiotowe) dla 1.951 uczniów (139,5 godz. dodatkowo w tygodniu) i języki obce inne niż obowiązkowe – 21 uczniów (2 godz. dodatkowo w tygodniu),

- w roku szkolnym 2013/2014 prowadzono: zajęcia rewalidacyjne dla 62 uczniów (216 godz. dodatkowo w tygodniu), zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla 974 uczniów, w tym dla 479 uczniów ze wskazaniem (90,5 godz. dodatkowo w tygodniu), inne zajęcia specjalistyczne dla 324 uczniów (74 godz. dodatkowo w tygodniu), zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu – 415 uczniów (5 godz. dodatkowo w tygodniu), zajęcia świetlicowe dla 791 uczniów (265 godz. dodatkowo w tygodniu), oraz zajęcia dla dzieci uzdolnionych i koła zainteresowań (informatyczne, artystyczne, sportowe, przedmiotowe) dla 2.940 uczniów (161 godz. dodatkowo w tygodniu).

W roku szkolnym 2011/2012 - 11 wychowanków przedszkola i uczniów szkół posiadało orzeczenia z poradni psychologiczno-pedagogicznych o potrzebie kształcenia indywidualnego. W roku 2012/2013 – 12 osób, w roku 2013/2014 – 11 osób.

Ustalono, że w roku szkolnym 2011/2012 oraz w roku 2012/2013 liczba uczniów objętych zajęciami specjalistycznymi wspierającymi rozwój i edukację była mniejsza od liczby uczniów, którzy mieli wskazania odpowiednich poradni do uczestnictwa w tego typu zajęciach: odpowiednio o 14 i o jedną osobę.

Wyjaśnień w tej sprawie udzieliła Dyrektor Gimnazjum nr 1 podając, że różnica wynikała m. in. z tego że część rodziców nie wyrażała zgody na uczestnictwo w zajęciach dodatkowych swoich dzieci (...).

We wszystkich szkołach prowadzonych przez Gminę funkcjonowały świetlice szkolne. Dyrektorzy szkół w ankiecie przeprowadzonej dla potrzeb kontroli w 9 przypadkach potwierdzili możliwość korzystania z zajęć świetlicowych przez każdego chętnego ucznia. W 2 szkołach zajęcia świetlicowe organizowano tylko dla określonych grup.

Dyrektorzy szkół potwierdzili w ankietach, brak jakichkolwiek przeszkód w udzielaniu pomocy uczniom z orzeczeniami i opiniami z poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Z zajęć dodatkowych organizowanych przez szkoły i przedszkola, rozwijających zainteresowania uczniów najbardziej popularne były „przedmiotowe koła zainteresowań”. Na te zajęcia uczęszczało od 856 uczniów w roku 2011/2012 do 1.399 uczniów w roku 2013/2014.

Uczestnikami zajęć prowadzonych w formie kół sportowych i artystycznych było od 300 do 600 uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 867 – 899, str. 949 - 952)

Dyrektorzy szkół potwierdzili w ankietach, że zgłaszane zapotrzebowania do organu prowadzącego, dotyczące potrzeby wykonania i sfinansowania dodatkowych godzin lekcyjnych, w ciągu ostatniego roku szkolnego były przyjmowane i zrealizowane przez Prezydenta Miasta.

Szkoły podstawowe i gimnazja występowały do Prezydenta Miasta o zatwierdzenie aneksów do obowiązujących arkuszy organizacyjnych – pozwalających sfinansowanie dodatkowych godzin, m. in. w przypadku nieobecności nauczyciela dłuższej niż 3 miesiące.

Ilości wpływających wniosków, równa ilości zatwierdzonych aneksów w latach szkolnych od 2011/2012 do 2014/2015 wynosiła od 26 do 33.

(dowód: akta kontroli str. 867 – 899, str. 953, str. 954 - 961)

W wyjaśnieniach Prezydent Miasta przekazał, że w sytuacji kilkudniowej nieobecności nauczyciela, wynikającej np. ze zwolnienia lekarskiego, organizowane są zastępstwa, których finansowanie spoczywa na organie prowadzącym. Dyrektor placówki odpowiadający za realizację podstawy programowej (...) monitoruje realizację godzin. Zarówno godzin doraźnych zastępstw, jak i dłuższych zastępstw (...).

W latach objętych kontrolą szkoły powadzone przez Gminę (11 szkół) wykazały następujące ilości godzin dodatkowych, wykonanych przez nauczycieli:

- 2011/2012 – 7.088, 5 – dodatkowe płatne i 25.121,5 – w ramach art. 42 ustawy Karta Nauczyciela,

- 2012/2013 – 5.830, 4 – dodatkowe płatne i 25.402,3 – w ramach art. 42 ustawy Karta Nauczyciela

- 2013/2014 – 4.245,0 – dodatkowe płatne i 24.838 – w ramach art. 42 ustawy *Karta Nauczyciela*

(dowód: akta kontroli str. 850 – 858 str. 962 - 974)

2.1.3 Udział wydatków na wynagrodzenia nauczycieli, w wydatkach bieżących na oświatę ogółem stanowił 57,7% w 2009 r., 53,3% w roku 2010 r., 54,5% w 2011 r., 58,1% w 2012 r., 57,7% w 2013 r., a w ośmiu miesiącach 2014 r. 57,9%.

Regulamin wynagradzania nauczycieli – po uzgodnieniu ze związkami zawodowymi zrzeszającymi nauczycieli – uchwalony został uchwałą Rady Miasta z dnia 23 kwietnia 2009 r. Określono w nim zasady przyznawania wynagrodzeń nauczycieli, w tym wysokość stawek dodatku motywacyjnego oraz zasady jego przyznawania, wysokość dodatków za warunki pracy, wysokość stawek dodatku funkcyjnego dla dyrektorów i nauczycieli oraz zasady jego przyznawania, sposób obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw, wysokość i warunki wypłacania nagród dla nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 344-355)

W okresie objętym kontrolą Gmina wypłaciła jednorazowy dodatek uzupełniający dla nauczycieli, w przypadku nieosiągnięcia w poszczególnych stopniach awansu zawodowego poziomu średnich wynagrodzeń, i tak:

- za 2011 r. w grupie nauczyciel stażysta kwotę 6 tys. zł, w grupie nauczyciel mianowany kwotę 111 tys. zł, w grupie nauczyciel dyplomowany kwotę 679 tys. zł,
- za 2012 r. w grupie nauczyciel stażysta kwotę 12 tys. zł, w grupie nauczyciel mianowany kwotę 101 tys. zł, w grupie nauczyciel dyplomowany kwotę 601 tys. zł,
- za 2013 r. w grupie nauczyciel mianowany kwotę 91 tys. zł, w grupie nauczyciel dyplomowany kwotę 691 tys. zł.

Kwoty dla nauczycieli zostały wypłacone w terminie do 31 stycznia roku następnego¹¹, dla którego wyliczono kwotę różnicy.

(dowód: akta kontroli str. 356-369)

Wyjaśniając Prezydent podał, że: *w okresie objętym kontrolą Gmina podejmowała działania zmierzające do obniżenia kwoty dodatku uzupełniającego dla nauczycieli w kolejnym roku szkolnym. Analizując przedstawiane przez dyrektorów projekty organizacji pracy poszczególnych placówek oświatowych, zwracano uwagę na możliwość zatrudnienia nauczycieli w godzinach nadwymiarowych, wyrażano zgodę na przydzielanie nauczycielom godzin zajęć dodatkowych. Podejmowane działania pozwoliły na obniżkę kwoty wypłaconego dodatku uzupełniającego. Wg wstępnych analiz dodatek za 2014 r. stanowi 63% dodatku wypłaconego w roku 2013 r.*

(dowód: akta kontroli str. 313-316)

Zmniejszanie środków na doskonalenie nauczycieli w trakcie trwania roku budżetowego, według wyjaśnień Prezydenta Miasta było następstwem *mniejszego zainteresowania nauczycieli różnymi formami doksztacania w kolejnych latach. Nauczyciele tarnobrzeskich szkół mają wysokie kwalifikacje, w większości posiadają stopień nauczyciela dyplomowanego. Wielu nauczycieli ma uprawnienia do nauczania więcej niż jednego przedmiotu.*

¹¹ Badanie przeprowadzono na podstawie wypłaty dodatków dla nauczycieli wybranych placówek tj. za 2013 r. na podstawie wszystkich 25 placówek prowadzonych przez Gminę, a za rok 2011 i 2012 na podstawie Szkoły Podstawowej nr. 3, Szkoły Podstawowej nr 4 oraz Gimnazjum nr 3

Ponadto nauczyciele korzystają z wielu bezpłatnych form szkoleń, finansowanych ze środków „unijnych” lub innych środków zewnętrznych.

Decyzja o zmniejszeniu planu (...) była zawsze podejmowana po pełnym zabezpieczeniu potrzeb zgłaszanych przez dyrektorów w tym zakresie.

Ze względu na występujące pod koniec roku znaczne zobowiązania wymagalne przeznaczano niewykorzystane środki na częściową spłatę zobowiązań.

(dowód: akta kontroli str. 850 - 858)

W prowadzonym przez Urząd SIO zaewidencjonowano następujące liczbę nauczycieli szkół tarnobrzeskich uczestniczących w różnych formach kształcenia i doskonalenia zawodowego:

- 2011 r:

studia podyplomowe, studia II stopnia i kursy kwalifikacyjne - 7 osób,

- kursy doskonalące – 440 osób, w tym 396 osób – kursy doskonalące w wymiarze do 20 godz.

- 2012 r:

studia podyplomowe, studia II stopnia i kursy kwalifikacyjne - 13 osób,

- kursy doskonalące – 382 osób, w tym 322 osób – kursy doskonalące w wymiarze do 20 godz.

- 2013 r:

studia podyplomowe, studia II stopnia i kursy kwalifikacyjne - 13 osób,

- kursy doskonalące – 359 osób, w tym 327 osób – kursy doskonalące w wymiarze do 20 godz.

Ustalono w kontroli analizując rozliczenia roczne z wykorzystania środków na dokształcanie i doskonalenie nauczycieli wybranych szkół oraz informacje/analizy nadesłane przez dyrektorów tych szkół i przedszkoli, że środki zostały wydatkowane w sposób celowy, racjonalny - zgodny z polityką w tej sprawie prowadzoną przez Gminę¹².

(dowód: akta kontroli str. 975 – 981, str. 982 – 1014)

2.1.4 W latach objętych kontrolą w Tarnobrzegu funkcjonowało 14 „przedszkoli samorządowych”.

Ponadto Gmina w latach 2011 – 2014 utrzymywała/finansowała oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz w latach 2011 – 2012 punkt przedszkolny na jednym z osiedli wiejskich (rozdz. 8016 – inne formy wychowania przedszkolnego).

W 2011 r. – wykonano wydatki: przedszkola – w wysokości 10.666 tys. zł, punkt przedszkolny – 61.2 tys. zł, oddziały przedszkolne - 494,2 tys. zł, razem 11.221,6 tys. zł. Wyłącznie środki własne.

W 2012 r. – wykonano wydatki: przedszkola – w wysokości 11.280,6 tys. zł, punkt przedszkolny – 113,4.2 tys. zł, oddziały przedszkolne - 642,6 tys. zł, razem 12.221,6 tys. zł. Wyłącznie środki własne.

¹² Dokumenty w tej sprawie zaprezentowano we wcześniejszych punktach wystąpienia pokontrolnego. Ponadto zgodnie z corocznymi zarządzeniami Prezydenta Miasta ws. *ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania opłat za kształcenie pobierane przez szkoły wyższe i zakłady kształcenia nauczycieli oraz form kształcenia i specjalności na które może być przyznawane dofinansowanie.*

W 2013 r. – wykonano wydatki: przedszkola – w wysokości 11.381,3 tys. zł (z dotacji – 608,6 tys. zł, 5,3%), oddziały przedszkolne - 494,2 tys. zł (z dotacji – 46,0 tys. zł, 9,5%), razem 12.036,6 tys. zł. (z dotacji razem – 654,5 tys. zł, 5,4%).

W 2014 r. – wykonano wydatki: przedszkola – w wysokości 10.618,2 tys. zł (z dotacji – 1.766,1 tys. zł, 16,6%), oddziały przedszkolne - 481,4 tys. zł (z dotacji – 158,2 tys. zł, 32,9%), razem 11.099,6 tys. zł. (z dotacji razem – 1.924,3 tys. zł, 17,3%).

(dowód: akta kontroli str. 1015)

Średnie wydatki przeznaczone dla wychowanków/uczniów w oddziałach przedszkolnych „samorządowych szkół podstawowych” (klasy 0) podano uprzednio w wystąpieniu, prezentując wydatki na 1 ucznia w szkołach.

Średni wydatek na jednego wychowanka przedszkoli prowadzonych przez Gminę wynosił:

rok szkolny 2011/2012 – 10,0 tys. zł,

rok szkolny 2012/2013 – 10,0 tys. zł,

rok szkolny 2013/2014 – 9,6 tys. zł,

(dowód: akta kontroli str. 596 – 673, str. 674 – 743, str. 744 – 803)

Rada Miasta działając zgodnie z przepisami ustawy o systemie oświaty podejmowała uchwały w sprawie funkcjonowania przedszkoli w Tarnobrzegu, m. in.:

- uchwała z dnia 26 maja 2011 r. – w sprawie opłat za świadczenia udzielane przez przedszkola publiczne stanowiła o bezpłatności 5 godzin dziennie (godziny w przedszkolach wyznaczone indywidualnie). Za każdą rozpoczętą godzinę świadczeń – poza podstawę programową – opłata wynosiła wysokości 0,15% minimalnego wynagrodzenia za pracę w danym roku kalendarzowym. Opłata nie obejmowała kosztów wyżywienia i kosztów zajęć dodatkowych,

- uchwała z dnia 30 czerwca 2011 r w sprawie ustalenia trybu udzielania dotacji dla publicznych i niepublicznych przedszkoli (...) szkół i placówek oświatowych prowadzonych w Tarnobrzegu przez podmioty niezaliczane do sektora finansów publicznych, regulowała wysokość dotacji dla:

- przedszkoli publicznych – dotację w wysokości równej wydatkom bieżącym przewidzianym na 1 ucznia w przedszkolach publicznych.

- przedszkoli niepublicznych – w wysokości 75% dotacji takiej jak dla przedszkoli publicznych,

Każdy uczeń niepełnosprawny – dotacja w wysokości równej kwocie przewidzianej dla niepełnosprawnych uczniów przedszkoli w części oświatowej subwencji ogólnej.

Uchwała z dnia 26 września 2013 r. w sprawie ustalenia trybu udzielania dotacji dla publicznych i niepublicznych przedszkoli (...):

- przedszkola publiczne – dotację w wysokości równej wydatkom bieżącym przewidzianym na 1 ucznia w przedszkolach publicznych, pomniejszoną o opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego i wyżywienie.

- przedszkola niepubliczne – 75% dotacji takiej jak dla przedszkoli publicznych, pomniejszone o opłaty jak powyżej. Pomniejszenie dotacji o kwotę opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego oraz za wyżywienie - stanowiące dochody budżetu, gminy, wynikało z przejściowego przepisu zawartego w art. 14

ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. *zmiana ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw*¹³.

W stosunku do dzieci niepełnosprawnych – utrzymano poprzednie zasady.

Uchwała z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustalenia opłat za świadczenia udzielane przez „przedszkola samorządowe” ustaliła opłatę za świadczenia ponad wymiar 5 godzin – w wysokości 1 zł za każdą godzinę pobytu w szkole. Drugie dziecko 70% ww. opłaty, trzecie i następne dzieci były zwalniane z opłat.

Uchwały Rady Miasta, o których mowa powyżej (w tym, w zakresie wysokości opłat za świadczenia przedszkolne) nie były sprzeczne z regulacjami ustawy o *systemie oświaty*.

Nie stwierdzono prowadzenia przez jednostki Gminy kontroli z zakresu wysokości opłat pobieranych przez placówki przedszkolne. Kontrole finansowe prowadzone w przedszkolach w latach 2011 - 2014 przez Wydział Budżetu i Finansów (2 kontrole) oraz kontrole (4 kontrole) merytoryczne prowadzone przez Wydział Edukacji, Zdrowia Kultury i Sportu Urzędu przez nie odnosiły się do wysokości opłat pobieranych przez przedszkola.

Informację o aktualnych zasadach odpłatności za usługi świadczone w „przedszkolach samorządowych” przekazywano rodzicom m. in poprzez tablice ogłoszeń i na stronach internetowych przedszkoli, w trakcie zebrań, rozmów z rodziców oraz poprzez lokalne media.

(dowód: akta kontroli str. 850 – 858, str. 1016 - 1019)

W informacji przekazanej przez dyrektorów przedszkoli podano, że: *wraz z wejściem w życie tzw. ustawy przedszkolnej, obniżającej do 1 zł opłatę za dziecko (...) spadła w naszym mieście liczba organizowanych zajęć dodatkowych. Przedszkola po wejściu w życie przedmiotowej ustawy korzystały realizując zajęcia dodatkowe z wolontariatu i prowadzenia zajęć przez nauczycieli zatrudnionych w przedszkolu.*

Po zmianie zasad finansowania dodatkowych zajęć, z przedszkoli zniknęła głównie gimnastyka korekcyjna. Poprzednio wykonywana w 11 przedszkolach, po zmianie w żadnym.

W roku szkolnym 2013/2014 i aktualnie w 2014/2015, wszystkie dzieci przedszkolne w wieku 5 i 6 lat uczestniczyły w dodatkowych – opłacanych przez Gminę - zajęciach z języka angielskiego, rytmiki lub zajęć umuzykalniających, pływania.

(dowód: akta kontroli str. 1020 - 1032)

2.1.5 Gmina nie dysponowała własnymi środkami transportu służącymi do przewozu uczniów do szkół. Dowożenie dla uczniów gimnazjum zorganizowano w formie zakupu biletów na środki komunikacji publicznej. Łączny koszt zakupu biletów na miesiąc wrzesień 2014 r. wynosił 4.845 zł.

Ponadto zawarto 4 umowy na dowożenie uczniów do szkół podstawowych i przedszkoli (w tym również uczniów niepełnosprawnych – osoby na wózkach inwalidzkich), z miejsca zamieszkania do szkół/przedszkoli i ze szkół/przedszkoli do miejsca zamieszkania, na różnych trasach do poszczególnych placówek. Łączny koszt przewozu za miesiąc wrzesień 2014 r. wynosił 21.643 zł. Opiekę uczniów

¹³ Dz. U z 2013 r. poz. 827

podczas transportu sprawowali wyznaczeni nauczyciele oraz 1 osoba zatrudniona na podstawie umowy zlecenia.

Dwóch uczniów niepełnosprawnych dowożonych było przez rodziców, którzy używali własnych samochodów i otrzymywali z Gminy zwrot kosztów transportu (na podstawie zarządzenia Prezydenta w sprawie zasad zwrotu kosztów przejazdu), który za miesiąc wrzesień 2014 r. wynosił 103 zł. Zgodnie z zapisami umowy opiekę w czasie przewozu sprawowali rodzice.

(dowód: akta kontroli str. 370-427)

2.1.6. Przywołane powyżej w wystąpieniu uchwały Rady Miasta ws. przyznawania i wysokości dotacji dla szkół i placówek prowadzonych przez osoby fizyczne i prawne – inne niż jednostki samorządu terytorialnego były zgodne z regulacją art. 80 ustawy *o systemie oświaty*.

Na terenie Tarnobrzega funkcjonowało łącznie 10 szkół i przedszkoli prowadzonych przez podmioty inne niż Gmina. W tym 2 szkoły o statusie szkoły publicznej, w tym 4 przedszkola, 3 szkoły podstawowe i 3 gimnazja.

Wysokość rocznych dotacji udzielanych przez Gminę dla ww. placówek wynosiła (wykonanie, a w 2014 r. plan):

- 2011 r. – 4.192 tys. zł, w tym dla szkół – 3.514 tys. zł, przedszkoli – 678 tys. zł,
- 2012 r. – 4.724 tys. zł, w tym dla szkół – 3.892 tys. zł, przedszkoli – 832 tys. zł,
- 2013 r. – 5.456 tys. zł, w tym dla szkół – 4.346 tys. zł, przedszkoli – 1.110 tys. zł,
- 2014 r. – 5.567 tys. zł, w tym dla szkół – 4.465 tys. zł, przedszkoli – 1.102 tys. zł.

(dowód; akta kontroli str. 492 – 495)

Analiza przeprowadzona dla wybranych szkół i przedszkoli wykazała, że dotację prawidłowo naliczano i przekazywano (tj. zgodnie z cytowanymi zasadami przyjętymi w uchwale przez Radę Miasta). Uwzględniano i naliczano zgodnie z przyjętym algorytmem, część dotacji należna uczniom niepełnosprawnym.

W 2011 r. – przekazywano następujące dotację (wybrane szkoły):

- szkoła podstawowa – należna kwota dotacji dla 2.167 uczniów (roczna liczba), uwzględniająca wagi związane z niepełnosprawnością 1.230,4 tys. zł, na 1 ucznia/miesięcznie - 413,6 zł,
- gimnazjum – należna kwota dotacji dla 1.292 uczniów (roczna liczba), uwzględniająca wagi związane z niepełnosprawnością 655,1 tys. zł, na 1 ucznia/miesięcznie - 431,1 zł,
- przedszkole - należna kwota dotacji dla 1.153 wychowanków (roczna liczba), 465,8 tys. zł, na 1 ucznia/miesięcznie - 404,6 zł,

W 2013 – dla tych samych szkół i przedszkola, przekazywano:

- szkoła podstawowa – należna kwota dotacji dla 2.019 uczniów (roczna liczba), uwzględniająca wagi związane z niepełnosprawnością 1.330,3 tys. zł, na 1 ucznia/miesięcznie - 465,3 zł,

- gimnazjum – należna kwota dotacji dla 1.280 uczniów (roczna liczba), uwzględniająca wagi związane z niepełnosprawnością 779,9 tys. zł, na 1 ucznia/miesięcznie, - 470,3 zł,

przedszkole - należna kwota dotacji dla 1.362 wychowanków (roczna liczba), 660,9 tys. zł, na 1 ucznia/miesięcznie - 524,3 zł do końca sierpnia i 408,6 zł od 1 września.

Jedyny oddział przedszkolny w społecznej szkole podstawowej był dotowany na takich samych zasadach jak niepubliczne przedszkola (odpowiednio na 1 ucznia miesięcznie 272,3 zł i 262 zł, a od dnia 1 września 2013 r. 204,2 zł).

Przyjęte zasady w tej sprawie według Prezydenta Miasta były następstwem, zastosowania przepisu art. 61 ust. 1 ustawy o *systemie oświaty*. Oddziały przedszkolne nie wchodziły i nie wchodziły w skład struktury organizacyjnej żadnej szkoły podstawowej.

(dowód: akta kontroli str. 850 – 858, str. 1033 - 1041)

2.1.7 Gmina w okresie objętym kontrolą nie ponosiła wydatków w związku z realizacją zadań edukacyjnych na rzecz mniejszości narodowych.

(dowód: akta kontroli str. 757)

2.1.8 Gmina, w celu wyrównywania szans edukacyjnych realizowała 1 projekt unijny i 2 programy rządowe.

Projekt unijny pn. *Zwiększenie szans edukacyjnych uczniów klas I-III szkół podstawowych w mieście Tarnobrzeg* realizowany był we wszystkich szkołach podstawowych w 2012 r. na łączną kwotę 514 tys. zł. W ramach projektu dokonywano zakupów pomocy dydaktycznych oraz wyposażenia do szkół podstawowych.

Projekt w ramach rządowego programu *Cyfrowa Szkoła* realizowany w Szkole Podstawowej nr 10 w Tarnobrzegu na kwotę 245 tys. zł. W ramach programu zakupione zostały komputery, urządzenia pomocnicze, tablice interaktywne.

Projekt rządowy *Wyprawka Szkolna* realizowany był w każdym roku badanego okresu. W 2011 r. pomoc na zakup podręczników przyznano 249 uczniom w kwocie 52 tys. zł, w 2012 r. 419 uczniom w kwocie 93 tys. zł, w 2013 r. 495 uczniom w kwocie 127 tys. zł, oraz w 2014 r. 561 uczniom w kwocie 146 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 100-125, 478-491)

2.1.9 Nie stwierdzono dokumentacji w zakresie realizowania i finansowania przez Gminę zadań oświatowych wykraczających poza obowiązki wynikające z norm prawa oświatowego.

Naczelnik Wydziału podała w wyjaśnieniach przykłady działań mogących uchodzić za zadania niestandardowe w oświacie, wskazując jednocześnie na braki w dokumentacji, w tym dokumentacji finansowej pozwalającej na ocenę tych działań.

1. Funkcjonowanie Gimnazjalnego Ośrodka Szkolenia Sportowego Młodzieży, we współpracy z Podkarpackim Związkiem Piłki Nożnej.
2. Klasy z dodatkowymi lekcjami pływania (klasy I –III w szkole Podstawowej nr 3).
3. „Klasy artystyczne” z dodatkową ilością godzin.
4. Mała liczebność uczniów w oddziałach szkół osiedlowych.

(dowód: akta kontroli str. 1042)

2.2. Nadzór Gminy nad szkołami

2.2.1 Uchwała Rady Miasta z 2011 r. ze zm. w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji dla publicznych i niepublicznych (...) regulowała i ustalała sposób wnioskowania, weryfikowania i rozliczania dotacji przyznawanych szkołom i przedszkolom z budżetu Gminy.

Standardowy wniosek przewidywał poza innymi podstawowymi danymi identyfikacyjnymi informację o planowanej liczbie uczniów/wychowanków w określonych przedziałach miesięcznych, w tym liczbę uczniów niepełnosprawnych.

Ustalono, że przyjmowano wyłącznie wnioski o dotację przedkładane ww. formie oraz z zachowaniem terminu złożenia do dnia 30 września.

Rada Miasta przyjęła formę weryfikowania liczby uczniów w dotowanych jednostkach poprzez składanie comiesięcznej zestandaryzowanej informacji miesięcznej o aktualnej liczbie uczniów/wychowanków, w tym imienną listę uczniów/wychowanków z poza terenu Gminy.

Ustalono, że dotowane szkoły i przedszkola wywiązywały się z obowiązku weryfikacyjnego składając do 15 dnia każdego miesiąca ww. informację

Rada Miasta przyjęła zestandaryzowaną formę rocznego rozliczenia dotacji. Dotowana jednostka rozliczała się z otrzymanej i wykorzystanej w roku budżetowym dotacji oraz podawała faktyczną liczbę uczniów wychowanków dla każdego miesiąca oddzielnie.

Szkoły i przedszkola wywiązywały się z obowiązku rozliczania przedkładając wymagany dokument do dnia 20 lipca (rozliczenie półroczne) i do dnia 20 stycznia (rozliczenie roczne).

Nie stwierdzono w kontrolowanym przedziale czasowym przypadku zakwestionowania rozliczenia dotacji udzielonej szkołom/przedszkolom.

Jednocześnie ustalono, że Gmina dotychczas nie realizowała działań kontrolnych w stosunku do dotowanych podmiotów oświatowych. Prawo do prowadzenia takich kontroli, łącznie z określeniem trybu i formy kontroli udzieliła Prezydentowi Miasta, Rady Miasta w cyt. uchwale.

W wyjaśnieniach w tej sprawie Naczelnik Wydziału przedstawiła plan/harmonogram kontroli w jednostek oświatowych nie prowadzonych przez Gminę. Zaplanowano do kontroli 8 jednostek w zakresie prawidłowości pobierania i wykorzystania dotacji z budżetu Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 1043 – 1074, str. 1075 - 1076)

2.2.2, 2.2.3 Gmina stosownie do przepisów art. 34a ust. 2 pkt. 2- 3 ustawy o systemie oświaty kontrolowała samorządowe jednostki oświatowe.

W latach 2011 – 2014 pracownicy Wydziału Edukacji przeprowadzili 12 kontroli merytorycznych, zwracając szczególną uwagę na prawidłowość prowadzenia dokumentacji oświatowej.

Nie stwierdzono prowadzenia kontroli z zakresu przestrzegania bezpiecznych i higienicznych warunków nauki oraz warunków pozwalających na pełną realizację podstawy programowej.

Ustalono jednocześnie, że Wydział Edukacji dysponował kopiami protokołów zewnętrznych instytucji kontrolnych wykonujących kontrolę w tym zakresie

w jednostkach oświatowych i przedstawiających uwagi, wnioski i zalecenia (PPIS, PINB, PSP, kuratorium oświaty).

Wydział Budżetu i Finansów przeprowadził 9 kontroli w jednostkach oświatowych, w zakresie przestrzegania dyscypliny finansów publicznych, w tym gospodarowania środkami publicznymi. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 596 – 803, str. 850 – 858, str. 1096)

2.2.4 Potwierdzono w kontroli, że dane liczbowe o ilości uczniów i oddziałów w szkołach prowadzonych przez Gminę - zaewidencjonowane w dniu 30 września 2014 r. w gminnym SIO – były zgodne ze stanem faktycznym.

Analiza/weryfikacja danych w tym zakresie – szczególnie w przypadkach wątpliwych, stwierdzonych w SIO w trakcie analizy szczegółowego raportu jednostki - odbywała się poprzez bezpośredni kontakt pracownika odpowiedzialnego za prowadzenie systemu z dyrektorami szkół/przedszkoli, na drodze emailowego lub telefonicznego kontaktu.

(dowód: akta kontroli str. 1077 - 1091)

2.2.5 W Gminie nie wdrożono systemu rozliczenia czasu pracy nauczycieli.

Według wyjaśnień Prezydenta Miasta – zajęcia realizowane przez nauczyciela w ramach pensum, były ewidencjonowane i rozliczane w dziennikach lekcyjnych *lub w dziennikach zajęć w okresach tygodniowych*. Dotyczyło to również godzin nadwymiarowych i doraźnych zastępstw.

Obowiązek bieżącego monitorowania spoczywa na dyrektorach jednostek oświatowych, będących pracodawcami.

(dowód: akta kontroli str. 850 - 858)

Zgodnie z danymi zgromadzonymi w SIO, w Gminie Tarnobrzeg pracowali nauczyciele zatrudnieni według następujących form zatrudnienia:

- rok szkolny 2011/2012: 508,9 etatów, z tego na 384,58 etatach nauczyciele zatrudnieni na czas nieokreślony, na podstawie mianowania zgodnie z *Karta Nauczyciela*. Na podstawie *Karty Nauczyciela* – umowa o pracę, czas nieokreślony – 72,53 etatów i na czas określony – 33,72 etatu,

- rok szkolny 2012/2013: 489,89 etatów, z tego na 380,88 etatach nauczyciele na podstawie mianowania zatrudnieni na czas nieokreślony, zgodnie z *Karta Nauczyciela*. Na podstawie *Karty Nauczyciela* – umowa o pracę, czas nieokreślony – 67,19 etatów i na czas określony – 27,06 etatu,

rok szkolny 2013/2014: 479,43 etatów, z tego na 376,54 etatach nauczyciele zatrudnieni na czas nieokreślony, na podstawie mianowania, zgodnie z *Karta Nauczyciela*. Na podstawie *Karty Nauczyciela* – umowa o pracę, czas nieokreślony – 60,20 etatów i na czas określony – 32,04 etatu,

rok szkolny 2014/2015: 465,17 etatów, z tego na 404,40 etatach nauczyciele zatrudnieni na czas nieokreślony, na podstawie mianowania zgodnie z *Karta Nauczyciela*. Na podstawie *Karty Nauczyciela* – umowa o pracę, czas nieokreślony – 26,44 etatów i na czas określony – 19,27 etatu.

(dowód: akta kontroli str. 1092 – 1095)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, iż mimo możliwości określonych w art. 90 ust 3e ustawy o systemie oświaty, Gmina w latach objętych kontrolą nie przeprowadzała kontroli prawidłowości wykorzystania dotacji przyznanych szkołom i placówkom, którym udzielono takich dotacji. Kontrole w tym zakresie zostały zaplanowane dopiero na 2015 r.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność jednostki w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*¹⁴, wnosi o:

1. Planowanie środków na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli z uwzględnieniem doradztwa metodycznego w wysokości określonej w art. 70a ust. 1 ustawy *Karta Nauczyciela*.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o *NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o *NIK* proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia stycznia 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Wiesław Motyka

Kazimierz Ramocki
Główny specjalista k. p.

¹⁴ Dz. U. z 2012 r. poz.82, ze zm.

.....
podpis

.....
podpis

Urszula Dziedzic
Główny specjalista k. p.

.....
podpis